

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm. Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 6 (373)

Fredagen den 8 februari 1895.

8:de årg.

Prenumerationspris pr år:	Byrå:	Redaktör och utgivare:	Utgifningstid:	Annonspris:
Idun ensam kr. 5:—	Klara Södra Kyrkog. 16, 1 tr.	FRITHIOF HELLBERG.	hvarje helgfri fredag.	35 öre pr nonpareillerad.
Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:—	Allm. telef. 6147.	Träffas säkrast kl. 2—3.	Lösnummerpris 15 öre	För »Platssökande» o. »Lediga platser»
Iduns Modetidn., månadsuppl. » 3:—	Prenumeration sker å alla post-	Redaktionssekr.: <i>J. Nordling.</i>	(lös:n:r endast för kompletteringar)	25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv.
Barngarderoben » 3:—	anstalter i riket			Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Johanna Strömberg.

Ill det galleri af kvinnobilder, som Idun under årens gång sammanbragt, hugfästade kvinnlig gärning, alstring, kärlekstjänst, vilja vi i dag foga ett blad af säreget intresse. I raden af mera bemärkta namn, mera framskjutna samhällsplatser, mera lysande lifsmål skall kanske den enkla sagan om det kärfva arbetets dotter synas hvardaglig och matt. Men så visst som det är sant, att en trogen pliktuppfyllelse — vore det än i den anspråkslösaste ställning — är ett lifs högsta berömmelse, och att arbetet mäktigare än något annat adlar sin utöfvare, har den kvinna, som dessa rader röra, själf skrifvit sitt adelsbref, hvars rättmätighet ingen ädelsinnad skall söka bestrida.

Strax i början af detta år innehöllo de dagliga tidningarna, och äfven Idun, underrättelsen, att en för breda lager af stockholmspubliken välkänd personlighet under en af det gamla årets sista dagar skattat åt förgångelsen. »Gumman Strömberg» hade i fyrtyo år drifvit

sin fiskhandel på samma plats; sommar och vinter, i ur och skur, hade hon under denna långa tid stått Hötorgsallmänheten till tjänst med sjöarnes och hafvets begärliga häfvor, och hos generationer af torgköpande husmödrar samt våra förnämsta restauranterns storkonsumenter hade hon därunder förvärfvat en sällsynt popularitet för sina alltid förstklassiga varor, sin osvikliga rättshänsyn, sin affärsduglighet och sitt kärnfriska, originella väsen.

Men huru många af alla dessa, som troget och med odelad tillfredsställelse litade till den käcka fiskhandlarskan vid sina torgaffärer, ha väl på allvar ägnat en tanke åt den omsorg och den hårda möda, som utgjorde villkoren för hennes sträfsamma lif. Och ännu färre ha väl bakom den af väder och vind hårdgarfvade ytan trängt in att kasta en blick i en ömhjärtad, finkänslig och äkta kvinnlig personlighets djup.

Johanna Kristina Malmberg föddes i ett anspråkslöst handtver-

I ångestsvett och eldsdop blifver
Det pröfvadt hvad du duger till:

Att du ej kan, dig Gud tillgifver,
Men aldrig, att du icke vill.

H. Ibsen.

karhem i Tierp, där fadern utöfvade det vällofliga kopparslagaryrket. Någon annan bildning än den primitiva, som den tidens folkskola erbjöd, kunde aldrig sättas i fråga. Men hvad som stod till buds tillgodogjorde sig den pigga lilla flickan med en så ovanlig vakenhet och minnesgodhet, att hon snart betraktades smått som underbarn i hela socknen, då hon redan vid fem års ålder kunde katekesen och en stor del af psalmboken utantill. För öfrigt tyckes en särskildt och förvånande himmelens gåfva ha sänkt sig ned öfver den lilla handtverkarfamiljen i form af synnerligast konstnärliga anlag åt barnen, då, som vi skola se, båda hennes bröder på det artistiska området bröto sig banor, som voro märkliga nog för söner ur ett ringa hem.

Redan vid femton års ålder måste den fattiga flickan ut att förtjäna sitt eget bröd och fick då en vanlig tjänarinneplats i hufvudstaden. Något år senare gjorde hon ombyte — en »flyttning», som skulle blifva afgörande för hela hennes lif.

Sonen i den familj, där den unga Tierpstösen nu funnit sitt tillfälliga hem, kände nämligen snart en varmare bøjelse uppstå för den raska flickan, hvars bruna ögon ständigt utstrålade så mycken hjärtevärm och friskt humör. Och så begaf det sig, att den anspråkslösa tjänarinnan vid tjugutvå års ålder blef fiskhandlaren Karl Bergs hustru.

Med stor hurtighet och förmåga kastade hon sig genast helt in i mannens verksamhet och blef från första stunden ledande i densamma. Ett plötsligt ödeslag var dock nära — efter en månads äktenskap borttrycktes den unge maken, och Johanna, som omfattat honom med den mest hängifna kärlek, blef för en tid nästan nedbruten af sorg. Men ännu flere pröfningar förestodo. Hon blef moder åt en faderlös son; några månader gingo, och äfven denna späda lifsgnista, som för henne syntes innesluta ett nytt hopp och en ny framtid, släcktes.

Under dessa tunga tider hade hon aldrig helt uppgifvit sitt arbete med torghandeln, men att håg och krafter mäktigt nedtrycktes, var ej att undra på. Så småningom reste sig dock det spänstiga sinnet upp ur den förlamande sorgen till förnyade, kraftiga arbetstag, och några år senare ingick hon ett nytt bolag för lifvet med Johan Strömberg, hvilken sedan allt till sin död år 1890 som medhjälpare stod vid hennes sida i affärerna.

Först och sist var det dock fortfarande »gumman Strömberg» själf, som var själen och den drifvande kraften i desamma. Och att både krafter och friskt mod i ovanlig grad krävas och förbrukas under ett fyrtioårigt arbetslit af dylikt slag, det är visst. Ha våra älskvärda läsarinor, som kanske själfva någon gång med handskklädd hand försiktigt vändt på de metallskimrande aborrarne eller den svartklibbiga ålen mellan isstyckena i »gumman Strömbergs» fisktråg, ha de besinnat, hvilka strapatser, hur mycket tungt arbete fiskhandlarskans yrke medför?

De kalla vintermorgnarna, i hvarje väder, i becksvalt mörker, i yrande snöstorm, läm-

nade hon sin varma bädd och sitt hem redan klockan fem och anträdde genom drifvorna sin halfmilslånga vandring utom tullarne, Skanstull, Hornstull, men oftast förbi Manila ut till Stora Sjötullen på Djurgårdens yttersta spets, för att redan där möta skärgårdens fiskarbefolkning, som i sina båtar kämpat sig in i nattens mörker. Här gjordes de stora affärerna upp, det bästa möjliga af tillförseln utvaldes och handpenningar gåfvos. Så åter in till staden — allt till fots — till platsen på torget för att mottaga leveranserna. Här mellan husväggarna är man ju litet bättre skyddad än under de nakna Djurgårdsekarna, men det kan vara bistert nog ibland i smällande vinterkyla, nedisad från topp till tå, att handskas med den frusna fisken eller att med till armbågen nakna armar röra om bland isvattnet i sumparne och baljorna. Den brännande sommarglöden har också sin pinohistoria på ett öppet, oskyddadt saluforg. Och så var det att hålla ut, dag efter dag, år efter år, med alltjämt orubbadt mod, med lika friskt humör, lika vänliga miner mot kunderna, samma vakenhet och nogrannhet vid uppgörandet af affärerna. Aldrig tröttna, aldrig slappas, trots dessa slitande dagsverken, som togo sin början, långt innan hufvudstaden vaknat, och ej slutade, förrän dagen och all dess kommers voro förbi.

»Gumman Strömbergs» Hötorgsaffär upparbetades, som sagdt, hastigt till den i sitt slag mest ansedda. En bättre fisk än hennes stod icke att få i Stockholm, ett samvetsgrannare bemötande ej heller. Därför räknade hon ock under hela denna serie af år de förnämsta kunderna som sina, de finaste privathusen, ministrarnes kök, de största restauranterna, bland dem främst Hasselbacken, som alltid troget fyllt sina ansenliga fiskbehof hos fru Strömberg.

Den ovanliga minnesskärpa, som allt sedan barndomen utmärkt henne, kom i den växande affären till den största hjälp. Allt efter som kommunikationsmedlen till hufvudstaden ökades och förbättrades, järnvägar uppstodo och ångbåtstrafiken ordnades, underlättades leveranserna, och då den stora Hötorgshallen 1879 uppbyggdes och hon inom dess hägnande murar fick sin saluplats, blef äfven härigenom handeln bekvämare. Men samtidigt växte kundkretsen oupphörligt, hon hade snart att föra räkning med ett femtiotal olika leverantörer, och en dräng och tre kvinnliga biträden stodo under hennes kommando. Alla dessa vidlyftiga affärer höll hon samman i *hufvudet* — någon egentlig bokföring kom aldrig i fråga. Hon var en minneskonstnär om någon.

Se där några kort skisserade drag från detta driftiga lufs utsida! Man skulle vara frestad tro, att en så ansträngande och vidlyftig praktisk gärning icke skulle lämna mycket öfrigt för mera ideala intressen eller för familjelifvets intimare kraf. Dock tvärtom! Johanna Strömberg var en allt för gedigen natur att tillfredsställas endast af ett yttre värf; hon lefde därbredvid ett rikt själs- och känslolif, och hon var en maka, en moder, en syster, en vän som få.

Tvåne barn föddes i hennes senare äktenskap, en son och en dotter, och fingo en öm och vårdad uppfostran. Sonen är den unge talangfulle skådespelaren vid Kongl. Dramatiska teatern Johan Strömberg.

Genom den goda ekonomiska ställning, hon snart med sitt driftiga arbete förvärfvade, blef hon i stånd att i det tysta utöfva en rik hjälpsamhet, hvarvid hennes deltagande och varma hjärta var den enda förespråkaren. Främst gick denna ut öfver hennes närmaste, som ju naturligt var. Som vi ofvan antydde, visade bägge hennes bröder mindre vanliga artistiska anlag. Brodern Josef sattes, helt och hållet genom systemens understöd, i tillfälle att genomgå konstakademien och blef en på sin tid ganska framstående porträtt- och genremålare, från hvilken pensel särskildt den nu ofvan sakristian i Östermalms kyrka hängande altartaflan förskrifver sig. Den andre brodern, Karl Malmberg, blef hofarkitekt och skapare af Börsen och Nya teatern i Göteborg samt verkställde sedermera restaureringen af Hedvig Eleonoras kyrka i Stockholm samt slutade sina dagar som hofintendent. En svåger till Johanna Strömberg i hennes första gifte med Karl Berg är den ännu verksamme, kände skulptören Oskar Berg, hvilken likaledes under sina studier rönte frikostigt understöd af sin motkonstnärer alltid så rundhändta unga svägerska.

Men det var ej blott för fränderna och för konstnärliga ändamål hennes hand och hjärta öppnades. Hvarhelst hon under sitt långa lif såg ett behof eller ett lidande och i tysthet kunde lindra dem, var hon lika redo.

I det gästfria hemmet stod alltid bordet dukadt för hvem som komma ville. I dag var det den hungrande från gatan, som kände husets sinnelag, och hvilken oförmärkt fick en sedel tryckt i sin hand, när han mättad lämnade dess tröskel. I morgon satt kanske kring samma bord ett artistiskt litet middagslag vid en angenäm festmåltid, där värdinnan presiderade i anspråkslös bonhomie. Sonens konstnärskamrater och vänner trufdes ypperligt, och »gumman Strömbergs» delikata fisk och för öfrigt genom hela matsedeln lika öfverlägsna kök »afprovades» flitigt. Många berömda personligheter ur hufvudstadens literära, konstnär- och teaterkretsar gingo hemvana från och till i detta trifsamma hem.

På de senare åren fann hon i sina dotterbarn, hvilka från späd ålder erhöilo sitt hem hos mormodern, nya föremål för sin moderliga ömhet. När hon sent omsider vändt hem från dagsarbetets mödor, var hon dock aldrig för trött att sysselsätta sig med de små, föreläsa för dem ur sina älsklingsböcker, till hvilka främst hörde August Blanchés skrifter. Hon läste gärna och mycket, men endast det som var gediget och godt, hade en lifvig och vaken fantasi och skref till och med själf vid »högtidliga tillfällen» riktigt treffiga små verser.

På sin post höll hon ut till det sista. Ännu förliden sommar vandrade den kraftfulla gamla med korgen på armen hvarje

dag till fots den milslånga vägen fram och åter mellan sitt sommarnöje och sin plats på salutorget. Ännu i höstas stod hon vid, outtröttlig och punktlig. Men så kommo sjukdomens dagar. Ett recidiv i en åkommå, af hvilken hon tidigare lidit, nämligen blindtarmsinflammation, nödvändiggjorde flere svåra operationer. Till slut följde blodförgiftning och, trots all strid, dukade hon under den 28 sistlidne december.

En varm och enkel barnatro hade ogrumlad genomsyrat hela hennes lif, alla hennes tankar och gärningar. När hon kände slutet nalkas, log hon ännu uppmuntrande mot de kära, som, fyllda af smärta, omgäfvade henne, knäppte sina händer och bad: »Hjälpmig du, Herre Gud, öfver tröskeln till ditt rike!»

* * *

»Gunman Strömberg» ville aldrig låta fotografera sig, men dess bättre har Idun icke stått hjälplös, då vi i dag ville bringa våra läsarinor hennes bild. Den unge porträttmålaren Axel Peter, Persæus' bekante elev, som en tid hade sitt hem hos henne, passade en dag på och »tog» den moderliga vännen, sådan hon gick och stod bland sysslorna i sin familj, i en rask eskiss på sin palett. Från detta porträtt har Herman Feychting, äfven en af umgängesvännerna i hennes hus, nu verkställt den lavering, hvilken Iduns skicklige träsnidare, Gunnar Forssell, återgifver i xylografi.

Johan Nordling.

När ögonen brusto.

*Af sommarsolen en strimma
till sjuksängen knappast nådde
i bleknande serlatimma,
och tystnad i rummet rådde.
Du låg mellan hvita kuddar,
så hvit såsom snö af smärta.
Re'n sänkte sig dödens uddar
emot ditt förpinta hjärta.*

*Vi hörde dig sucka och flämta,
du döende, bleka kvinna.
Vi kyrkklockor hörde klämta,
och sand vi ut sågo rinna.
Och när du oss blickar sände
ur ögon, så hjälplöst matta,
vi själarna gråta kände
och hjärnorna svindel fatta.*

*Din hand i en skälfnings röjde:
jag mäktar ej afsked taga.
Till ord sig läpparne böjde,
men slut var din stämmas saga.
Din själ re'n höll på att glida
ur stoftet, likt vårens blomma.
Vi gråto invid din sida,
vi ögonen gråto tomma.*

*Då! Snabbt dina kinder rörde
en fläkt utaf is och eter.
Du skalf—men du log, som hörde
du suset af evigheter.
Du syntes så glad och bitter,
som blod ur ditt hjärta runne,
mens skäraste fågelkvitter
intill dina öron hunne.*

*Så miste den sista flammen
de ögon, som oss förtrollat:
de brusto och föllo samman,
som aska man på dem sållat.
En rossling ur bröstet skrämde,
du föll som ett flarn tillhoppa.
Om strupen en hand oss klämde,
vi ville af ångest ropa.*

*Du låg som en sjö så stilla,
du hemmets fagraste lycka.
Du gått, ur all världens villa,
att själfva himmelen smycka.
Nu var du oss undan gliden,
nu gick du i ljusa vägar.
Vi gråto, vi barn af tiden,
vi gråto förutan tårar.*

Fredrik Nycander.

Pjollerspråk.

Också en språkfråga.

Den fråga, som jag härmed ödmjukast tar mig friheten framdraga, förefaller tilläfventyrs mången moder som uttrycket af en pedantisk småaktighet och därför utan någonsomhelst egentlig betydelse, hvarjämte den måhända kommer att betraktas som en näsvis inblandning i en gammal kärleksfullt omhuldad praxis, hvilken borde vara fridlyst för klåfingrade profana angrepp.

Men jag tilltror frågan någon betydelse, underkastar mig den möjliga oviljan och sjunger ut mitt hjärtas mening, att man så tidigt som möjligt bör öfva barnet att tala rent och icke i onödan fördröja uppnåendet af detta mål genom det föredömesvidriga pjollerspråk, som mödrar och i allmänhet ömma individer af genus femininum med förkärlek begagna gent emot de små.

För bebés räkning är en ackommodation ända ned till det mest primitivt tänkbara, teckenspråket och det självvalda mesopotamiska, naturligtvis af nöden. För två-åringen, som lallande stapplar fram mellan de omöjliga r-ljuden och många andra, är också en ackommodation, dock nu väsentligt reducerad, nödvändig för att lättare förmedla en öfvergång. Men då tre-åringen börjar förråda ansatser till de konsonantala svårigheternas lyckliga besegrande, då bör det sättas punkt för den där ackommodationen, och det är tid på att »tala svenska» med de små sträfvarne efter uttalsriktighet.

Då är det skede en redan öfvervunnen ståndpunkt, hvilket en liten gosse, på tillfrågan om hans mammas kunskap i lefvande språk, kom att i sin oskuld mycket karaktäristiskt beteckna medels svaret:

»Jo, mamma talar tre språk: tyska, svenska och så ett med barnen.»

Det är då ej längre på sin plats att till den lille säga: »tå fåj du inte göja, ninne Hajald!» eller: »ä du tå pömnig, din tackale?» eller: »jattå, du vill sitta i kä på momo!» och alla de där onödigt vrängda, förpjåskande glosorna, som en gång föranledde en förständig karl att till ömma mödrars, mostrars och fastrars sjudande indignation anmärka: »Tott i all välen, en tån konti fenka di talal i de häl hutet! Ka dotten och fickan läla sej de däl också?» — allt framsagdt i den välbekanta sötsliskigt affek-

terande diskanttonen med hopsnörpta läppar och fänigt glad min.

Kopian var för oförsämdt trogen, och det mest förkrossande låg i den kritik, som fyra-åringarne själfva afgäfvade med ett utbrott af äkta finande barnamunterhet öfver den lyckade efterhärmingen.

Det ligger ju oförnuft i att med ett förvidret, bortpjunkadt språk fördröja barnets lingvistiska utveckling, och ännu oförnuftigare är det väl att, sedan denna utveckling börjat afgjort stadga sig, rent af motverka den genom att fortsätta med galenskapen.

Eller är det ett obetydligt uttryck för en innerlig ömhet, denna mani att klämma in och strypa talet i ett slags klemmande diminutiv-former?

Hvilka underliga vändningar på de enklaste uttryck får man ej höra! Där ligger ett fruntimmer på knä framför usgen och idislar mad stegrad emfas: »jaa — du ä allt så pöt, så pöt!» hvilket äfven ur den synpunkten är tokigt, att den lilla möjligen kan öfversätta »pöt» till »söt» och väl starkt sentera komplimangen. Man får veta, att den femåriga Greta »fyser om fossarne» eller ännu värre »tossingarne», att hon skall tvätta »hansarne» och borsta »tansarne», att hon är »sussig» o. s. v.

»Jag talar med mina barn, som jag vill!» svarar mig en förtörnad moder.

Naturligtvis, min nådiga, det är er obestriddliga rätt att lära edra barn tala baklänges och att på kinesiskt manér förkrympa deras fötter.

Mina anmärkningar kunna ju tyckas gälla en mycket oskyldig företeelse; men onödig är den i alla fall — och till och med inte så oskyldig, att den icke kan ha menliga följder.

Barnen bli bortpjåskade af detta förkelande abrakadabra, som kan hänga i dem så länge och segt, att det blir svårt att utrota, trots det förödmjukande begabberiet af äldre kamrater, hvilket väl för öfrigt utgör det bästa korrektivet mot ynkedomen.

Ett redigt, korrekt språk, af hvares klang och säkerhet örat hos den talande själf liksom har en belåten förnimmelse, stegrar ovilkorligen begreppsklarheten och stärker känslan af personlig själfständighet; det inverkar mäktigt på karaktärsdanningen.

Det är ett iakttaget historiskt faktum, att kraften och karaktären hos en nation stått i motsvarighet till kraften och karaktären hos dess språk. Och därvidlag råder en vaxverkan, så att, lika fullt som nationalkaraktären utvecklar språket i skönhet och styrka, språket i sin ordning återverkar lyftande och stärkande på nationalkaraktären.

Så gifves det äfven exempel i motsatt riktning.

De förolyckade pompejanerna och herculanerna ha lämnat ett litet naggande godt prof på, hura förvekligadt lif och förvekligadt språk följts hand i hand. På väggar i de uppgrädda städerna ha upptäckts inristade tirader ur romerska skaldeverk, såsom ur Vergilii Eneid den bekanta introduktionen — men med de kursiverade konsonantförändringarna —: »Alma vilumque cano Tlojæ qui plimus ab ois...» etc. jämte ett flertal andra inskriptioner, hvilka ådagalägga, att det förklemade folket icke lärt sig besväret med r-ljudet. De hade i detta hänseende och troligen i flere andra rörande språkets uttal stannat på barnets ståndpunkt! Så kan det gå med ett helt folk.

Skulle det icke kunna inläggas lika myc-

ken om vänlighet i ett ljudrent talande med barnen? Och vore det icke skäl att tillämpa den metoden, så fort sig göra låter, så att man sluppe höra sju-, åttaåringar, af hvilka det i skolan fordras, att de snart kunna läsa rent, i hemmet och utom skolan, i lek och allvar, jollra två-, tre-åringens förbistrade idiom?

Jag har observerat, hur det där jollret användes som ett litet fult knep. När stora tolfårs flickan vill beveka söta mamma till något, smyger hon sig intill henne med plötsligt försöttnad eller gudsnådligt hängfärdig min och andrager sin supplik på det där pjollerspråket, som skall låta så behändigt inställsamt och oemotståndligt näpet, att mamma väl måste ge med sig. Det hela är så motbjudande, tillgjordt och lögnaktigt som hvarje manipulation med oärliga medel, som hvarje illfundigt skrymteri. Men mamma är nog af gammal vana blind härför och gör säkert sin älskling till viljes med ett: »gärna, töta du!»

Som vuxna damen ansätter fröken kära pappa i och för hatt och sidenklädning, teaterbiljetter och slädpartier med samma förledande barnkammarspråk, som väl bör göra åsyftad verkan, ty annars (med den allra som sötaste martyraktighet) — »gjåtej ja, du tygga pappa!»

Dixi et salvavi animam meam . . .!

Eller — för Iduns icke latinkunniga läsare: Jag har talat och fredat mitt samvete!

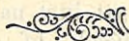
Erny.

Ett pris.

För att uppmuntra våra läsare att, allmännare än hvad hittills skett, godhetsfullt ifylla och insända de frågoformulär angående Iduns nästa julnummer, som återfinnas i annonsbilagan till n:r 4 för i år, ha vi beslutit utdela

ett pris af 25 kronor åt den, som före denna månads utgång, med användande af dessa formulär, synes oss framställa det bästa förslaget. Därför bör ingen utebli med sina funderingar i ämnet. Vill Ni ej ifylla alla punkterna i formuläret, kan Ni besvara dem delvis, ja, blott en enda. Alla äro välkomna. Och hvem vet, om ej just Ni vinner priset!

Iduns läkarartiklar.

I.

Huden och dess vård.

Af D:r Arvid Afzelius.

(Forts.)

Med dessa antydningar angående bad och tvättningar har jag sökt visa deras betydelse för att bibehålla en normal hud och

en frisk hy och i viss mån äfven för att förekomma hudsjukdomar. Men detta är, så att säga, blott den yttre sidan af saken. Huden är nämligen icke en yttre beklädnad eller ett plagg, som man kan hålla rent och fint blott med tvättningar och andra renlighetsmedel. Liksom man säger: en frisk själ i en frisk kropp, så skulle man nämligen också i allmänhet kunna säga: en frisk hud på en frisk kropp, emedan huden står i ett innerligt samband med och beroende af de inre organens och kroppens allmänna tillstånd. Hudens vård sammanhänges därför i hög grad med kroppens allmänna hygien. Då denna berör en mångfald af faktorer, kan jag naturligtvis med det begränsade utrymme, som här står mig till buds, blott antydningvis beröra detta stora och viktiga ämne. Här må blott nämnas, att motion och frisk luft äro bättre »skönhetsmedel» än de otaliga, som utbudas åt allmänheten, och det är också ej en tillfällighet, att landtfläckorna med sitt friluftslif och sitt mera naturenlige lefnadssätt i regeln hafva friskare hy än stadsfläckorna, och att de, som af sitt arbete tvingas att dagen igenom sitta inestängda, oftast få blek och »oren» hy. Utom frisk luft hafva äfven bad (tagna i vidsträcktare mening än de ofvan nämnda renlighetsbaden) en stor betydelse för kroppens välbefinnande och därigenom indirekt för huden. I detta afseende kunna äfven s. k. afrifningar vara af stor nytta för dem, som öfver hufvud taget tåla vid denna nervstärkande och härdande badform. Att nattvak och i allmänhet ett oregelbundet lefnadssätt äro saker, som störa kroppens (och därigenom hudens) välbefinnande, torde blott behöfva påpekas. Och slutligen spelar dieten i denna allmänna hygien en stor roll, hvilken gör sig gällande redan i den tidigaste barnåldern. De hos späda barn så vanliga och så plågsamma utslagen, såsom »mjölkskorf», »skrofier» o. d., bero i det öfvervägande antalet fall, utom på andra hygieniska bristfälligheter, på en felaktig diet, som barnet underkastat ofta nog i trots af läkarens råd och föreskrifter. Och äfven vid mera framskriden ålder skvallrar huden ofta om, att vederbörande ha åtskilligt att förebrå sig i fråga om dieten. Så äro: t. ex. den röda näsan och den »orena» lyn ofta bevis på, att man förtär för mycket spirituosa, öl, kaffe eller eljes allt för mycket skattar åt bordets nöjen, och därför får också å andra sidan mängen, hvars »röda näsa» beror på andra orsaker, oskyldigt beskyllningen för att ha dyrkat Bacchus.

I samband med dessa antydningar om hudens allmänna hygien i afseende på frisk luft, regelbundet lif, diet o. d., torde det vara lämpligt säga några ord om hudsjukdomarnes viktigaste orsaker. Att brott emot dessa allmänna hygieniska lagar och felaktig hudskötsel i öfrigt kunna framkalla hudåkommor, har jag redan antydtt, men de uppstå lättare hos vissa personer på grund af medfödd svaghet och känslighet hos huden. Äfven med afseende på hudsjukdomarna kan dessutom ärftligheten ha stor betydelse, i det vissa hudåkommor förekomma hos flere släktmedlemmar i olika generationer. Genom smitta kunna hudsjukdomar öfverföras, men detta är på långt när icke så vanligt som man i allmänhet tror; det gäller hufvudsakligast om vissa parasitiska hudåkommor, såsom skäggschamp, hårschamp, skabb och s. k. impetiginösa (variga) eezemer. Yrke och sysselsättning spela en stor roll vid uppkomsten af vissa hudåkommor, så ock rubbningar i nervsystemet. Däremot spelar blodet en vida mindre roll trots den motsatta meningen hos allmänheten, som, när det gäller hudutslag, nästan alltid af läka-

ren begär något af dessa »blodrenande» medel, som stå så högt i kurs hos allmänheten, men så lågt hos läkaren, som på grund af sitt medicinska vetande förstår, att dessa äro ett nonsens; en efter hvarje särskild sjukdom ordnad diet, bad, frisk luft o. d. — det är hans »blodrenande» medel. På tal om hudåkommornas orsaker är också skäl att varna för alla dessa annonserade och utpuffade s. k. universalmedel vid hudsjukdomar. Hudåkommorna äro nämligen af så olika slag och ha så vidt skilda orsaker, att det helt enkelt är en omöjlighet, att ett och samma medel skall kunna hjälpa så godt som mot alla. Om köparen har tur, kan det utpuffade medlet passa hans åkomma, men mycket oftare slår det fel och skadar i stället för att gagna. Ju flere åkommor det annonserade universalmedlet uppges kunna bota, desto tveksammare bör man vara i att använda detsamma. På samma sätt kunna åtskilliga huskurmedel förvärja en från början obetydlig hudåkomma, ja rent af framkalla en svår sådan, då dylika medel af annan orsak användts. Jag vill härvidlag, för att taga ett exempel, blott nämna ett par mycket använda dylika nämligen janinplåster och sensalva, hvilka genom sina starkt retande egenskaper kunna på en känslig hud framkalla mycket svåra och plågsamma utslag. Jag kan här ej heller underlåta att påpeka ett annat tillvägagående, som allmänheten ofta skadar sig med, när det gäller hudåkommor. När man nämligen får en hudsjukdom, får man af en bekant, »som haft detsamma», något medel, som hjälpt denne, och använder det, men det onda blir värre för hvarje dag. Hvarför? Jo, det var ej alls samma hudåkomma, fastän vederbörande trodde det på grund af någon viss yttre, skenbar likhet, och därför hjälpte samma medel den ene, men stälpte den andre. Jag ber, för att ytterligare få varna för dylika själfordinationer, att få påpeka, att den hudsjukdom, som kallas eczem, är en mycket vanlig hudåkomma, men att det ges många olika former däraf, som alla kräfva olika medel och olika behandling, under det att allmänheten vanligen tror, att eczem är ett och detsamma. Det har därför hänt mig mer än en gång, att patienten uttryckt den högsta förvåning öfver, att hans eczem förvärrats i betydlig grad genom t. ex. en tjärsalva, som en af hans bekanta rådt honom eller henne att använda, därför att denne blifvit bra från sitt eczem just genom nämnda salva. Förklaringen på detta för patienten obegripliga förhållande är helt enkelt den, att deras eczem var af olika slag och därför kräfde olika behandling, och att tjära, som är ett utmärkt medel vid vissa kroniska, torra eczem, retar och i hög grad förvärrar ett akut, vätskande eczem.

I samband med dylika olämpliga medel bör jag också beröra frågan om s. k. skönhetsmedel (cosmetica). Dessa datera sig ända från den grå forntiden; ja, begäret att försköna sig med mer eller mindre konstlade medel är nog lika gammalt som människosläktet själf. Denna människans svaghet har också samvetsgrant eller rättare sagt samvetslöst begagnats af åtskilliga geschäftsmakare, ofta tillhörande parfymfabrikanternas eller s. k. tekniciers krets. Deras fabrikat utbudas åt allmänheten i ståtliga annonser, om hvilka man i regeln kan säga, att de »lofva rundt och hålla tunt», och hvad värre är, dessa skönhetsmedel innehålla ofta nog för huden retande eller rent af farliga saker, så att de kunna inregistreras bland hudsjukdomar framkallande orsaker.

(Forts.)

HILDUR ANDERSSON
Hufvudafär: Hötorget 12.
Rikstel. 163. Allm. tel. 76 53.
Filial: Södermalmsborg 4.
Allm. tel. 30 436.

Sparsamma Fruar!

Handväfda **Tvinnevioter, Klädnings-, Kostym- och Kapptyger** samt **Goskläder, Schalar, Filtar, Garner, Gardiner** etc. billigast. då ull o. stickylle inlämnas.

Färgning, beredning o. kemisk tvätt verkställes mycket billigt. Alla färger äkta o. giftfria!

Bellmans maka.

Några anteckningar med anledning af hundraårsminnet, för Idun

af Birger Schöldström.

Bland Bellmans kamrater den tid han tjänstgjorde i tullverket fanns våg- och stämpelmästaren i packhuset Gabriel Grönlund, en mycket aktad man. I sitt äktenskap med Maria Engel Friedlein hade han elfva barn, hvaraf dottern *Lovisa Fredrika*, född den 6 oktober 1757.

Det är både möjligt och troligt, att Bellman umgäts i denne sin äldre kamrats familj och där gjort första bekantskapen med sin blifvande maka, men det var först då hon — som hushållsbiträde eller sällskapsdam — vistades i skaldens förtrogne vän Elis Schröderheims hus, som han friade och fick hennes tro och loften. I Eds kyrka — fästmon var skriven å Schröderheims egendom Bisslinge — lystes det ock för paret, hvarefter bröllopet d. 19 december 1777 ägde rum i svärfaderns hem i Stockholm, Drottninggatan n:r 34. Först hade emellertid skalden underställt Gustaf III sitt giftermål, och konungen hade, efter erhållen kännedom om Lovisa Grönlunds rykte, hvilket i allt var tadelfritt, gifvit sitt bifall till föreningen — något som fru Bellman på äldre dagar med en viss liten stolthet omtalade.

Äktenskapet blef i längden icke lyckligt. De båda makarnes karaktärer voro väl mycket skiljaktiga. Å hufvudets och begåfningens vägnar voro de i harmoni, men mellan hans lätta lynne, sorglöshet och oförmåga att ställa för sig och de sina till en bättre ekonomi och hennes sträfva stolthet, uddhvassa ögonkast, skoningslösa ord samt stränga ordningssinne uppstod en klyfta, som ej en gång barnens födelse kunde alldeles fylla. Härtill kommo mannens ohjälpliga affärstrassel . . . något som han för öfrigt delade med nästan hela sin samtid, från och med konungen själf och hans gunstlingar ned till de tragikomiska figurerna i fredmanskretsarne . . . samt hans allt mer ökade begärelse att i glaset finna tröst mot lifvets bekymmer och en härjande sjukdoms framfart. Att Bellman aldrig var någon förfallen drinkare, är visst, men mer än ett ojäfvaktigt bevis finnes för att han, egentligen under sina senaste år, varit ett svagt barn af en lättsinnig och njutningslysten tid. Att några svårare uppträden någonsin ägt rum mellan makarna Bellman, må dock på det högsta betvivlas, och skaldens allra senaste biografers antydning om att fru Bellman möjligen kunnat vara den »Malin», om hvilken Bellman sjunger i en af sina visor, att då mannen kommer hem från krogen hon helt enkelt smörjer upp honom, faller inom det rent löjliga område.

Till sina svärföräldrar och sin hustrus syskon tyckes Bellman ha stått i ett oafbrutet godt och hjärtligt förhållande.

Bellmansbiograferna ha som något betecknande anmärkt, att skalden . . . om man undantager en liten hälften fransk, hälften svensk ariette »till Lousie», hvilken dock torde varit riktad till annat föremål . . . aldrig ägnat någon af sina i hundratal räknade dikter till sin maka eller ens i någon af dem nämnt henne.

Ett sådant poem finnes dock, fastän det, såsom icke känt af vare sig Sondén, Carlén eller Eichorn, ej intagits i någon upplaga af Bellmans skrifter. I Sjöholms arkiv finns

nämigen ett dokument, egenhändigt skrifvet af Bellman, och särskildt af ett stort litteraturhistoriskt intresse, såsom visande det första utkastet till en af skaldens allra skönaste och mest bekanta sånger. Dokumentet i fråga, stäldt till ej namngifven person, men, som man finner, egentligen adresserad till Armfelt, då ståthållare på Haga lustslott, lyder:

»Min Herre, Broder och Vän!

Efter gifvet löfte får jag härmedst äran att aflämna en afskrift af det poem, jag i min makas ärender, till Herr Generalen m. m. Baron Armfelt afgifvit. Det har roat mig att utrita den gudomliga Hagaparken, blott i några drag; framdeles ärnar jag i cantable kapitel på det nogaste få afmåla den minsta vue, så när den läses och sjunges man lifligare skall igenkänna den och den gången, rundel eller berceau.

Fjäriln kring det lugna Haga
redan syns i vingadt lopp
sig sitt gröna skjul tillaga
under blomman bleka knopp.
Minsta kräk på slumrig yra
till naturens högtid väckt,
narrar vid sefrens fläkt
ur sin dvala mygg och myra.

Re'n Brunnsvikens små najader
opphöjt sina gyllne horn,
att i gungande kaskader
höjas öfver Solna torn.
Re'n i skydd af krönta stammar
på den väg man städad ser
bouden mildt åt Haga ler,
fålen yfs och hjulet dammar.

Snart i klara rosenbäckar
svanorna oppresa sig
att inom de strödda häckar
höja sina stolta stig.
Snart all nejdens ungdom stimmar,
då vid blixst af dubbla skott
minsta mö med rågad mått
Gustafs skål i skuggan rimmar.

Hvad gudomlig lust att smaka
inom en så ljuslig park;
att där bofast se sin maka,
skyddad af en mild monark;
att åt hennes fönsterruta
någon gång med häpen blick
och med eldad ögnaprick
ägna klangen af sin luta.

Skilj, min nådig Herre, gärna,
skilj oss åt i Gustafs namn;
slit vid första morgonstjärna,
slit Lovisa ur min famn.
Gack, min ögnalust att taga,
hälften af mitt glada lif . . .
Men mig henne återgif
som en äldfru — hvar? — på Haga!

Suppliken tyckes ej ledt till önskad resultat. Den visar emellertid Bellmans försök att bereda sin maka, jämte barnen, ett fastare och lugnare lefvebröd än det som det fattiga hemmet kunde erbjuda.

Efter skaldens bortgång blef detta hem ännu fattigare: — rena nöden gjorde då där sitt inträde. Nummerlotteriet gaf de efterlevande en liten begrafningshjälp, men de flere rörande ansökningar, hon, dels i eget, dels i äldste sonens namn*, ingaf under de närmast följande åren om att dels få behålla den pension, mannen haft från Gustaf III och äfven ur hans sons handkassa, dels någon liten befattning vid hofekonomien, blefvo af hertig Karl och Reuterholm hjärtlost »lagda till handlingarna». Först då vid slutet af århundradet Gustaf IV Adolf själf tillträdte regeringen och förmålt sig, tyckes man vid

* De läsas i kontrollör Björkmans härom året utgifna märkliga arbete »Bellmansforskning».

hofvet erinra sig Bellmans änka: hvarje jul sände drottning Fredrika henne 50 rdr b:ko.

Till äldste sonen, Gustaf, hade Gustaf III och hans drottning stått fadder, och konungen hade vid mer än ett tillfälle lofvat draga försorg om hans framtid, men konungens broder fann sig ej på ringaste sätt bunden vid dessa löften. Sedan en Gustaf Bellmans ansökan att intagas som frikadett vid Karlberg af hertigen afslagits, tvang nöden den ännu ej 14-åriga gossen att taga värfning som simpel nummerkarl vid Lifgardet till häst. Här tjänade han upp sig till först korporal, sedan fanjunkare och blef 1803 som kornett utan lön förflyttad till Smålands dragoner. Året därpå gick han i Napoleons tjänst och stupade i Spanien, man tror 1811. Sonen Karl ingick, också han som barn, vid flottan i underofficersgraden, fick sedan tjänstledighet för att segla i handelstjänst och hördes sedermera aldrig af. Yngste sonen, Adolf, ägnade sig åt handeln och detta med framgång: han var sidenkramhandlande (boden var i huset n:r 57 Västerlånggatan, hörnet af Tyska brinken) och en mycket aktad man . . . hvarpå som bevis må bl. a. framhållas, att han var en af Borgerskapets femtio äldste samt ledamot af sällskapet Pro Fide et Christianismo . . .; men äfven honom skulle den åldriga modern se före sig nedstiga i grafven och detta under mer än vanligt sorgliga förhållanden; Adolf Bellman blef nämligen sinnesrubbad, gjorde i yrseln slut på sin förmögenhet, omkr. 30,000 rdr, och måste intagas till vård å en asyl för svagsinta, där han 1834 under badning fick slag och drucknade.

Om det senaste kvartseket af fru Bellmans lif skulle eftervärlden varit i det närmaste okunnig, därest ej två personers vittnesbörd finnes. Den ena var den först för några år sedan i hög ålder bortgångna statsrådinnan Ehrenstam, hvilken 1879, i en offentlig gensaga mot åtskilligt af hvad professor Fryxell velat finna, berättade, att hon i många år umgäts med Bellmans änka, men aldrig hört denna om sin make falla andra än vänliga omdömen. Den andre var Crusenstolpe, hvilken i en liten nu mera alldeles förgäten tidning från 1840-talet omtalat sin bekantskap med fru Bellman.

År 1824 hade Crusenstolpe under en lustfärd till Gripsholm blifvit bekant med henne. Till växten var hon . . . beskriver han henne . . . magerlagd och lång samt mycket låghalt. Hufvudet utgjorde hos henne i alla afseenden och bemärkelser den härskande delen. De starkt framträdande anletsdragen, hvilka hade ett visst äktenskapstycke af skaldens, voro öppna och ädla, och ur de stora, eldiga, bruna ögonen blixtrade ännu i hennes höga ålder stolthet och satir. Att göra hennes vidare bekantskap var ej lätt, säger Crusenstolpe. Det anade henne, att den söktes för den ryktbarhets skull, som hennes make fäst vid det namn hon bar. Det slags uppmärksamhet, hvaraf de flesta skulle fuunit sig smickrade, besvärade, nästan förtröt henne. Hon blef då kall och sluten samt gaf ej sällan luft åt sitt missnöje i bitande skämt och ett öfverlägset leende. En hög ämbetsman, varm vän af snille och konst, hvilken en gång i ett samkväm samlade hos sig de återstående lämningarna från Gustaf III:s tidevarf, bjöd henne i en utsökt artig biljett och anhöll att få med sitt ekipage hämta sin »nådiga cousine» hvilken tid hon själf behagade bestämma; men hon afslog bjudningen, skyllande på sin höga ålder och sin

skräpplighet; rätta orsaken omtalade hon dock för Crusenstolpe: »Jag vill ej låta begäpa mig som ett underligt djur.»

Men om, efter länge fortsatt umgänge, hon fann sig vara sökt äfven för sin egen skull, blef hon slutligen meddelsam och förtrolig, och man kunde då ej infinna sig nog ofta. Själfmant upprullade hon för den, hvilken lyckligen genomgått skärselden af hennes misstankar, mången härlig tafla från tjuvarkonungens dagar. Redighet och bestämdhet utmärkte hennes berättelser, hvilka merendels kryddades med någon träffande satirisk anmärkning. Hon förstod mycket väl att bedöma sitt umgänge och att lämpa beteendet efter den vänskap, hon hyste för hvar och en. Vid ett tillfälle sade hon sig vilja inskräpa i Crusenstolpes minne dem hon högst värderade inom litteraturen, och hon förärade honom tre jettoner, öfver fru Lenngren, Kellgren och — Bellman. En annan gång tog hon fram ur ett skrin och gaf sin gäst en afbruten, nedrökt kritpipa, hvilken hon förtäljde vore just densamma, som hon på sin mans begäran, tio minuter innan han afled, stoppade åt honom, och hvilken pipa, som slocknade med honom, Bellman höll i munnen, då han gaf upp andan.

Ej heller Crusenstolpe hörde henne någon sin falla något förklenande eller nedsättande ord om maken, mer än att hon lät förstå, att hon i deras äktenskap i rågdadt mål erfarit livvets bitterhet, beroende på att Bellman ej fick lefva med och för sin hustru så utslutande, som bägge makarna önskat och som han gjort, om icke samtidens beundran och de talrika vännernas enträgenhet belägrat deras tjäll.

Bekant är ... i förbigående sagdt ... hennes berättelse till annan person: »Michaël satt en afton hemma och sjöng för mig och lekte med barnen, och vi beredde oss på att få en riktigt trefflig kväll; men så kom den skojarne Sergel och drog utaf med honom, och se'n såg vi honom inte på ett par, tre dygn.» Den föraktliga benämningen på Sveriges störste konstnär må vara i Bellmans stackars hustrus mun både förklarlig och ursäktlig!

På de små pensioner — de voro 60 rdr b:ko årligen från civilstatens pensionskassa, 50 rdr b:ko från Knigge'ska fonden samt 133: 16 s. m. från sällskapet Par Bricole — hvilka efter sonens bortgång utgjorde hennes enda tillgångar, drog hon sig, med sitt efterdömliga ordningssinne och sina små behof, fram. Hennes tarfliga bostad ... den var sist i huset nr 1 Lappgränd ... och hennes klädsel prälade endast med den utsöktaste snygghet.

Ända till september 1846 kunde hon om dagarne sitta vid sitt fönster och sysselsätta sig med läsning och smärre handarbeten. Några veckor innan hon fyllde sitt 90:de år fick hon en åkomma i fötterna och måste lägga sig till sängs. Hon förnötte sedan tiden i samtal med de få besökande och i joller med en kanariefågeln, som flaxade mellan sin bur och hennes säng. Det var törhända i hennes iubillning makens ande, som omsväfvade henne, ty hon kallade fågeln Michaël. Ända till de tre sista dagarne af hennes lefnad språkade hon och smått skämtade på sitt vanliga sätt. Hon aflägsnade samtalen, men icke tankarne, från sitt förestående slut. »Ur denna sängen kommer jag aldrig mer,» yttrade hon med sin vanliga bestämdhet till den besökande Crusenstolpe. Natten före dödsdagen sade hon till sin skö-

terska: »Hälsa alla, alla bekanta och fortfar att ge mig vatten och dricka, äfven sedan jag ej kan begära det längre.»

Den 24:de januari 1847 uttrann hennes timglas. Det var 101:sta årsdagen efter tredje Gustafs födelse.

I samma tempel, där Bellmans stoft d. 19 februari 1795 invigts till förgängelsen, Klara kyrka, jordfästes hans maka, d. 4 i samma månad 52 år därefter. Par Bricole bekostade sorgeakten, och dess sångkör tog i toner farväl af sin förste ordensskalds lifsledsagarinna. I grafven med nr 134 å Nya kyrkogården hvilar, bredvid sonen och sonhustrun, Carl Michaël Bellmans maka.

”De rysliga telefonisterna”.

Några bittra erfarenheter af en
Kvinnlig telefonist.

(Forts. och slut.)

När ett samtal skall kopplas af, behöfver telefonfröken också en smula tid på sig. Hon har då att tvänne gånger räcka ut handen — ofta i hvarandra motsatta riktningar — för att draga ur två stycken proppar. Nu har ni nyss kallat hr Y. till sammanträde och skall också säga till herrar Z., Å., Ä., Ö., m. fl. och ni har förfärligt brådtom. — »Au revoir, käre Y.» Ni knäpper till på telefonfröken, och samtigt vrider ni induktorsvelven möjligast minsta stycke framåt. På stationen höres blott en liten knäpp i afringningsklaffen, och telefonfröken, som just håller på att taga emot »en beställning» å samtal, hinner nätt och jämnt tänka: »tro, om det skulle vara afringning», då en lång »stilig» signal öfvertygar henne om att så varit meningen. Ni, hr X., kommer tillbaka till hr Y. och — »nu har den där gamla hexan på station inte kopplat af,» ja, så låter det, men gaf ni henne tid att koppla af? Jag frågar bara det.

En liten otålig fröken X. hjuder pr telefon några väninnor till sig på kafferep — hon har naturligtvis också »rysligt brådtom» och har icke tid att ge en ordentlig afringning, icke heller att göra minsta uppehåll mellan af- och påringning, kommer alltså tillbaka till sin goda vän, som hon nyss hjudit, och: »Åh, kära du, nu har fröken på station inte kopplat af.» —

Nej, min bästa hr X. och ni också, min lilla fröken! På stationen finnas många afringningsklaffar och icke alla kunna vara lika justerade. Några klaffar ha därför »större motstånd», andra »mindre». För att afringning må ordentligt höras på stationen, för att undvika att komma tillbaka till den person, man nyss talat med, och ännu ett, hvilket borde vara en glädje för goda hjärtan — för att slippa harnas på den lilla telefonfröken, för alla dessa orsakers skull bör man litet ge akt på sina ringningar. Vid afringning bör man sålunda kraftigt och hastigt kringvrida induktorsvelven minst ett hvarf, om man talat på en kort ledning, men två à tre hvarf, när ledningen är lång. Sedan bör man också — om man har aldrig så brådtom — vänta ett par ögonblick med att åter ringa på, så att telefonisten hinner koppla af. Jag tror, man skall vinna mycket genom ett dylikt tillvägagående — äfven tid.

Ofta uppkomma i telefon små löjligen missförstånd, förorsakade genom abonnenters oförmåga att sätta sig in i en och annan »telefonsituation». Och hvems blir felet? Telefonistens förstas. Hvems eljes? — Där ringer Axel Andersson. »Får jag be om Kalle Petterson?» — »Klart K. Petterson.» Men »Kalle» har i detta nu hittat på, att han skulle ringa på till »Axel». Och där stå herrarne och ringa mot hvarandra gång på gång. Den ene får icke något svar från sin gode vän och den andre icke från stationen. »Axel» tror, att telefonfröken »kopplat fel», och »Kalle» tror, att samma fröken sofver. Är det nu verkligen möjligt, att de båda herrarne upprepade gånger samtidigt trycka ned klykan, ringa fullkomligt lika långa ringningar, samt vidlyfta upp klykan igen och sätta hörtelefonen till örat — det skulle åtminstone vara ett mycket märkvärdigt sammanträffande. Men huru annars förklara, att »Axel» och »Kalle» icke hvardera får den andres ringning-

gar rakt i örat och sålunda, åtminstone någon af dem, kommer på den ljusa idéen att här är frågan om vevselverkan. Äro kanske båda ynglingarne för blygsamma att tänka sig möjligheten af att någon kan vilja träffa dem i telefon? Eller lida de af döfhet, eftersom de icke höra ringningarna? — Då telefonisten icke fått någon slutsignal, har hon ingen skyldighet att ingripa, men hon är hjälpsam och snäll. »Nu stå herrarne visst och ringa mot hvarandra,» säger hon. — Ja, så var det med den saken. Men hade bara A. eller K. försökt sig på med ett enda litet »halloh!» hade de kanske sluppit att så länge stå och ringa förgäfvat. — En vacker dag ringer Lundström på till Krook. »Krooken» kom alldeles nyss hem från en trefflig frukost. I det samma påminde han sig, att han i dag bestämt har en vevsel som förfaller — klockan är snart tolf. Han bokstafligen rusar in på »kontoret», och utan att akta på några små »klingelkling» — det sista af Lundströms signal — skyndar han fram till telefonen och ringer på för att komma till stationen och så till banken. Lundström får hans signal i örat och förstår verkligen, att det är någon som ringer på — svarar: »Halloh!» — »Hvem där?» — »Lundström, Lun-n-dström!» — »Jag vill ha banken. Nu har dom kopplat rasande,» muttrar K. En kort afringning och så ny påringning. Nu frågar jag bara: hade Krook fått något svar från centralen? Och hade telefonfröken hört att han ville till banken? — Nej! Men det där var ju bara småsaker för K. Vexeln, vexeln!

— Så ringer Mattson på. »Bolagshandeln!» — »Klart bolagshandeln.» Men innan fröken hinner koppla samtalet, ringer bolagshandeln och vill fram, icke till Mattson, utan till en annan abonnent. Hvad är att göra? M. är en riktig »krutgubbe», icke går det för sig att nu säga honom att: »det är upptaget», sedan han nyss hört: »det är klart». Enda utvägen är att bedja mannen på bolagshandeln först svara Mattson. Emellertid har M. redan ringt. »Halloh!» är någon där?» — »Brummer» (en främling, för tillfället inne i boden). »Brum-Brum-Brummer — jag vill ha bolagshandeln,» och utan att akta på B—s: »halloh, halloh, men det är ju,» etc. ringer han af och därefter till stationen igen. »Ge mig bolagshandeln!» Samtalet kopplas för andra gången och M. ringer på nytt. »Är det bolagshandeln?» Ja, det kunde han ha frågat nyss också. —

— Ännu ett fall. A. och B. ringa samtidigt på till stationen. A. som först får svar — en måste ju bli den förste — vill till B., men icke är det därför sagdt att B. vill till A. För att undvika oredda har telefonisten då alltid den utvägen att säga A. att B. är upptagen. Men tänk då, om B. ändå ögonblicket därefter ringer på till A. »Jag tyckte, fröken sa, du var upptagen,» säger A. — »Jaså, den där telefonfröken brukar narras också.» — Jo, jo, det såg så ut.

Jag vill till slut framdraga ännu ett par bevis för, att det icke alltid är så roligt att vara telefonist, och att en sådan ibland måste riktigt »komma i valet och kvalet», huru hon skall handla.

Låter telefonfröken ett par herrar abonnenter länge stå kopplade, kan hon vara viss på, att en eller båda ha ringt af — naturligtvis på sin egen behagliga melodi, så knapphändigt att ingen afringning gått fram till stationen. Går hon åter in på linien — mol tyst, hon vågar sig på ett »halloh!» — Intet svar, ett »halloh!» ännu högre, fortfarande tyst. Hon kopplar af samtalet. Men nu ringa hr X. och Y. båda samtidigt långa, vreda ringningar, och båda gråla öfver att samtalet — blifvit afbrutet. Ack, hvad gjorde dessa herrar då nyss, eftersom de icke hörde telefonfrökens »halloh»? Jo, den ene letade efter ett memorandum, en räkning eller något dylikt, och den andre — han hvilade sitt trötta öra för ett par ögonblick — och just då: en så'n otur! — Kan-ske står också den ene herren kvar med »telefon» för örat och ett morskt: »låt bli att afbryta samtalet,» blir svaret på telefonistens försiktiga: »halloh!»

Det blir nya abonnenter på en ort. För att få telefon på så billiga villkor som möjligt samlas flere personer om samma linie. För hvar och en af abonnenterna å den nya linien bestämmas nu en särskild signal. Sedan en så pass lång tid förflutit, att allmänheten redan kan antagas känna till dessa olika signaler, underlåter telefonisten en dag att upplysa en abonnent om sättet att ringa och får sig därför — en liten uppsträckning. Varnad häraf och i förhoppning att nu göra rätt, upplyser hon några dagar därefter en annan abonnent om antalet ringningar. Detta tas också illa upp. — Huru skall den stackars människan bära sig åt? — Tala eller icke tala — »det är frågan».

Detsamma tänkte jag i fråga om den här lilla uppsatsen. — Skall den manne verka något godt? Kära lilla fru, var min bundsförvant! Kanske skola många små telefonister välsigna er därför. Och nu: »Au revoir», alla älskvärda abonnenter och rysliga telefonister! Hvem vet? Kanske träffas vi om en stund — i telefon.

Ur notisboken.

Anders Fryxell och Wallinska flickskolan. Hundraårsdagen af Anders Fryxells födelsedag högtidlighölls i går torsdag af Wallinska flickskolan härstädes. Fryxell var nämligen, jämte dåvarande pastor primarius J. O. Wallin, en af stiftarne af den välkända skolan. I nästa nr af Idun komma vi med anledning af den nämnda minnesdagen att meddela en intressant skildring från det Fryxellska hemmet jämte porträtt och biografi af den bekanta skriftställarinnan fröken *Eoa Fryxell*, hvilken dotter till den store historie-skrifvaren var sin fader verksam behjälplig vid hans vetenskapliga arbete.

Sveriges första kvinnliga urmakare har i dagarne aflidit härstädes efter ett längre lidande i en ålder af 57 år. Det var fru *Hilda C. Petrini*, af hvilken Idun redan för några år sedan med delade porträtt och biografi. Den aflidna öppnade på sin tid ett nytt område för kvinnlig verksamhet i Sverige, i det hon efter genomgången utbildning i urmakeriyrket på 1860-talet erhöi burskap som borgare i Stockholm och sålunda blef Sveriges första kvinnliga yrkesutbildade borgare. Tillhörande en gammal ansedd Södermalmsläkt, med ett öppet, hjärtevinande väsen, arbetsam och hjälpsam, efterlämnar den aflidna ett i vida kretsar kärt och hedradt minne.

Småskolelärarinnornas rättsliga ställning. Bestyrelsen för elfte allmänna svenska folkskolelärarmötet har, på grund af uppdrag, inlämnat en petition till regeringen, huru vida ej sådana ändringar i folkskolestadgans bestämmelser rörande antagande och afskedande af lärare och lärarinnor vid mindre folkskolor och småskolor skulle kunna åvägabringas, att dessa lärare och lärarinnor blefve i rättsligt afseende i möjligaste mån likställda med lärarpersonalen i den egentliga folkskolan och sålunda finge en *mera tryggad ställning* i skolans tjänst sig tillförsäkrad.

Den nyaste societetsdansen, pas de quatre, som i dagarne vid spanske ministrarnas senaste soaré gjort sin entré i hufvudstaden och som har utsikt att blifva säsongens dans par préférence, är af engelskt ursprung. Från Thamesstadens finaste balsalonger har den sedan öfverförts till Paris. Dansen är graciös och musiken sprittande liflig. Den kan dansas af hur många par som helst. För dem af våra läsarinor, som kunna vara roade af koreografiska repetitioner meddelas här receptet: Kavaljer och dam dansa de fyra första takterna (16 steg) bredvid hvarandra, kavaljeren hållande sin högra hand om damens vänstra. Båda taga tre steg framåt, kavaljeren börjande med högra, damen med vänstra foten. De höja den andra foten framåt och göra ett lätt hopp. Denna rörelse upprepas en gång, men med ombyttnen fot. Sedan opp och hoppa igen! Därpå upprepas båda turerna för att utfylla de fyra första takterna. Därpå dansas med lätta valssteg fyra hvarf, liknande den senare delen af första turen i en scottisch.

Teater och musik.

Kungl. operan gifver, som vi förut meddelat, en festföreställning om måndag för att firas minnet af vår store nationalskald Bellmans död. Att denna minnesfest skall omfattas med det lifligaste intresse af allmänheten, är lätt att förutse. Det utförliga programmet återfinnes i de dagliga tidningarna.

Det svenska originalstycke, som då kommer att uppföras under titel »Ett svenskt minne», är af gammal aktad svensk penna, skildrande en liten historisk episod, men hufvudsakligen baserad på figurer ur Fredmans epistlar med användande af

de populäraste Bellmansmelodier, arrangerade af vår populäraste tonsättare Ivar Hallström.

De uppträdande personerna i stycket äro: kronprins Gustaf (fru Linden), grefve Sparre, grefve Horn (hr Lejdström), kapten Hästesko (hr Valenius), fröken Ulla Fersen (fr. Frödin), Fredman (hr Johanson), korpral Mollberg (hr Sellergren), Movitz (hr Brag), Greta (Movitz hustru), Christian Wingmark (hr Nygren), Fader Berg (hr Grafström), Madam Berg (Mutter på Tuppen) (fru Strandberg), Kalle, deras son, Ulla Winblad (fr. Holmstrand), Lotta (fru Heintz) (båda i tjänst hos Mutter på Tuppen), Jergen Puckel, Tullnär Norström (hr Lundmark) m. fl.

Handlingen försiggår 1768. 1:sta akten i en sal på krogen »Tre byttor», 2:dra akten i parken på Drottningholm, 3:dje akten i källarsalen på »Tre byttor», epilogen å Djurgården.

En Schumann-afton gafs i måndags i Vetenskapsakademiens hörsal af hrr *Vilh. Stenhammar* och *Knut Bäck*. Programmet upptog Schumanns stora c-dur-fantasi, som erhöi ett alltigenom gediget utförande af hr Stenhammar. Genom tolkningen af en del af fantasistyckena ur opus 12 dokumenterade sig äfven hr Bäck som en god pianist. Till sammans föredro de Schumanns verkningsfulla andante med variationer för 2 pianoforte. Programmet utfylldes med några visor af *fru Sterky*, hvilken som vanligt framkallade det lifligaste bifall från den ganska talrika publiken.

Hr *Sven Scholander* Bellmans-afton till åminnelse af den odödlige skalden äger rum om måndag i Musikaliska akademien, och man kan taga för gifvet att den illustre Bellmanstolkaren ej behöfver knäppa på lutan för tomma bänkar.

Musikföreningens treltionionde konsert äger rum i Musikaliska akademiens stora sal nästkommande torsdag med biträde af fru *Dina Edling*, fröken *Gudrun Torpadie*, hrr *W. Dorph* och *E. Borgstedt* samt k. hofkapellet under anförande af prof. *Franz Neruda*. Programmet upptager »Husitskä», dram. uvertyr af *Dvorak*, »I skogen», sopransolo med orkester af *A. Rubenson*, andante för stråkorkester af *Rubinstein* samt en katolsk messa af *A. Söderman*.

Bakom grannasmors kulisser.

Bakom grannasmors kulisser kan det vara hälsosamt nog att få titta ibland, när det ej sker i ond eller tom nyfikenhetsafsikt, utan för att genom jämförelser med andras förhållanden och erfarenheter hämta råd, lärdomar, uppmuntran och stöd. Så har det också visat sig, att *A. M.s* lilla artikel i Idun om »Följdera af ett olycksfall» väckt ett lifligt intresse. »*Fru Anna B—d*» fann sig genast uppkallad till ett svaromål, och sedan ha flere nya skrivelser i saken inströmmat till redaktionen, bevisande att de för alla hem viktiga frågor, som här vidrörts, varmt sysselsätta våra läsarinor. Idun skulle illa motsvara sin uppgift, om den ej med nöje öppnade sina spalter för ett dylikt tankeutbyte, och fortsätter därför i dag med ett urval ur det insända, så långt utrymmet medgifver.

* * *

Äfven jag har med nöje läst *A. M.s* och fru *Anna B—ds* artiklar i föregående nummer, och jag kan ej underlåta att bedja få säga min mening uti den frågan. *A. M.s* artikel låter mig få blicka in uti ett litet lugnt och förnöjsamt hem, där familjemedlemmarna söka på bästa sätt vara sina egna tjänare och göra sig oberoende af en nutida dyrbar tjänarinna. Vinsten blir alltid *A. M.s*, om vi fränse den ekonomiska, ty den kanske ej blir någon, men lugnet och trefnaden äro en vinst, som åtminstone jag skattar högre än några kronor mer eller mindre i månaden. Jag har såsom *A. M.* gjort mig oberoende af tjänarinna och har mitt hushåll ställt sålunda:

Vår vedkarl (ty en sådan måste man ju alltid ha, äfven om man har en tjänarinna, ty *hon* vill

då inte åtaga sig bära upp ved och kol från källaren) kommer tidigt på morgonen, borstar skodon och kläder, sköter om kaminen, eldar i kakelugnarne och fyller på lamporna samt går sedan på förmiddagen ärenden och biträder med städning m. m. Hvarje fredag hjälper han till med matt-piskning och, när så behöfs, rengöring i garderoberna och vid storstök gardinuppsättning, fönsterurtagning och rengöring af dem m. m. d. Lördagen gör jag mina torguppköp, jag köper då nästan för hela veckan, och det får vår karl bära hem. Telefon har jag ej och anlitar aldrig sådan vid uppköp, ty jag vill alltid se varan, innan jag betalar den; dessutom kan jag på torget få se något, som mer behagar mig, än det jag förut bestämt mig att köpa. Dessutom tror jag, att det, som skickas hem från bodarne, blir några öre dyrare än det man bär hem själf. Budet skall hafva drickspengar och lön hos handlanden, det kommer på köparens utgiftskonto.

Till hjälp i köket har jag min Klara. Hon är gift, har förr varit kokerska på hotell, hon är därför skicklig i finare matlagning, men är nu en mycket präktig och förständig hustru å en ordentlig arbetare och förstår sig på att laga enkel och verkligt god husmanskost. Hennes man har en jämn, men liten månadspenning, och Klara vill tjäna en liten slant för sig, därför kommer hon till mig hvarje dag kl. 1 e. m. Jag lämnar då fram och säger till hvad som skall vara till mid-dagen. Har jag ej själf tid eller lust att vara med i köket, så styr Klara om att allt är i ordning till kl. 5, då vi äta vår middag. Under det maten kokar, hjälper hon mig med att tvätta ylle eller med andra smågöromål jag behöfver uträttade. Ungefär kl. 7— $\frac{1}{2}$ 8 e. m. har Klara slutat diskning och allt, då går hon hem, och så är stöket slut för den dagen. Te och smörgås till aftonen styr jag själf med.

Fredagarne skurar Klara, d. v. s. tvåttar af korkmattorna i tamburen och de öfriga rummen samt fiskar och borstar de lösa, mjuka mattorna vi hafva ofvanpå korkmattorna. I förmaket hafva vi matta öfver hela golfvet.

De gånger vi hafva främmande till middag eller supé, är Klara mig till större nytta än en okunnig ung tjänstflicka. Helgdagsaftnar, då vi behöfva Klara kvar till kvällen, får hon inbjuda sin man till gäst, på det att han icke skall fara t. ex. jul- eller nyårsafton ensam hemma. Vedkarlen har maten hos oss nästan hela dagen, d. v. s. då han ej sköter om vedhuggningen på två andra ställen, och Klara får äta middag, om hon så vill, då hon i alla fall lagar maten. Deras aflöning tillsammans går på 15 kr. i månaden, det är hvad en tjänstflicka kostar, när jag beräknar lyse, tvätt, tvåll, presenter och lön till henne ensam.

Min 16-åriga brorsdotter, som vistas i vårt hem, har sedan sitt 12:te år haft att ombestyra mid-dagsdukning och kaffets serverande, det har hon haft som motion efter stillasittandet i skolan. Förmakets och sängkammarens städning och säng-garnes bäddning hjälpas på två andra ställen, och Klara får äta middag, om hon så vill, då hon i alla fall lagar maten. Deras aflöning tillsammans går på 15 kr. i månaden, det är hvad en tjänstflicka kostar, när jag beräknar lyse, tvätt, tvåll, presenter och lön till henne ensam. Min 16-åriga brorsdotter, som vistas i vårt hem, har sedan sitt 12:te år haft att ombestyra mid-dagsdukning och kaffets serverande, det har hon haft som motion efter stillasittandet i skolan. Förmakets och sängkammarens städning och säng-garnes bäddning hjälpas på två andra ställen, och Klara får äta middag, om hon så vill, då hon i alla fall lagar maten. Deras aflöning tillsammans går på 15 kr. i månaden, det är hvad en tjänstflicka kostar, när jag beräknar lyse, tvätt, tvåll, presenter och lön till henne ensam.

Min 16-åriga brorsdotter, som vistas i vårt hem, har sedan sitt 12:te år haft att ombestyra mid-dagsdukning och kaffets serverande, det har hon haft som motion efter stillasittandet i skolan. Förmakets och sängkammarens städning och säng-garnes bäddning hjälpas på två andra ställen, och Klara får äta middag, om hon så vill, då hon i alla fall lagar maten. Deras aflöning tillsammans går på 15 kr. i månaden, det är hvad en tjänstflicka kostar, när jag beräknar lyse, tvätt, tvåll, presenter och lön till henne ensam.

Min 16-åriga brorsdotter, som vistas i vårt hem, har sedan sitt 12:te år haft att ombestyra mid-dagsdukning och kaffets serverande, det har hon haft som motion efter stillasittandet i skolan. Förmakets och sängkammarens städning och säng-garnes bäddning hjälpas på två andra ställen, och Klara får äta middag, om hon så vill, då hon i alla fall lagar maten. Deras aflöning tillsammans går på 15 kr. i månaden, det är hvad en tjänstflicka kostar, när jag beräknar lyse, tvätt, tvåll, presenter och lön till henne ensam.

Min 16-åriga brorsdotter, som vistas i vårt hem, har sedan sitt 12:te år haft att ombestyra mid-dagsdukning och kaffets serverande, det har hon haft som motion efter stillasittandet i skolan. Förmakets och sängkammarens städning och säng-garnes bäddning hjälpas på två andra ställen, och Klara får äta middag, om hon så vill, då hon i alla fall lagar maten. Deras aflöning tillsammans går på 15 kr. i månaden, det är hvad en tjänstflicka kostar, när jag beräknar lyse, tvätt, tvåll, presenter och lön till henne ensam.

Tandläkare dir Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandinktur
Nya preparat för tändernas vård.
Annas & de flesta apotek, i partymått eller o. hos
hvar handlande. Parafförslutning för Sverige hos
Bendix, Josephson & C:o, 11 Regjeringsg.

har att hända, utan önskar dem af hjärtat sådana platser som telefonister, kassörskor — i brist däraf på fabrik eller som »hushållerska hos bättre ungherre».

Men låtom oss t. ex. kasta in två annonser blott på prof. Den ena handlar om en magasinsdräng-plats med 50 kr. i månaden och 12—14 timmars tungt arbete, den andra om en tjänarinneplats i familj, utan barn och inackorderingar — alltså en fördelaktig plats. Hvilkendera platsen som får de flesta sökandena och på vilkendera sidan medlidandet mest bör stanna, skall snart visa sig. Alltså, i dessa för män så arbetslösa tider, gören hvad I kunnen för att skaffa arbete åt männen. I stället för en husingfru tag en s. k. husdräng! Tro ej att de slitna kläderna, de bleka, magra anletsdragen och den slöa blickan alltid äro ett bevis för, att han är en dålig människa. Åhnej, med snygga kläder, några mål god mat och litet vänlighet kan han blifva eder en lika god tjänare som tjänarinna, på samma gång ni gör en god gärning genom att så småningom draga från krogen och dåligt sällskap en stackare, som lidit skeppsbrott, men ännu ej gått alldeles förlorad.

Fru Anna B:ds förmodan, att en snäll faster Louise eller moder Anna måste belönas med presenter för hennes besvär att hafva lillen eller lillan till gäst en och annan aften, då föräldrarna äro på teatern, tro jag är öfverflödig. Jag känner de snälla fasterarna och moderarna, jag — en sådan där liten besvärlig gäst är för dem en riktigt kär gäst. Men hvem skall se efter den lille om näterna, frågar ni. Det skall modern själf göra, modern ensam skall sköta sitt barn, ingen annan kan sköta det så som modern. De ären barnen äro små, får hon väl försaka alla andra nöjen, ty intet kan väl ändå uppgå mot det att vara sitt barns vårdarinna.

Jag tycker om fru Anna B—ds ord om »sin allra raraste lille gudbe i världen. Ger han mig bekvämligheter, skall väl han också ha bekvämt.» Ja, det är sant, fruarna må ställa hushållet med tjänare eller utan tjänare, men herrn i huset skall aldrig veta af hemmets stök och besvärligheter. När han arbetar tröget för familjens uppehälle, bör han framför alla andra ha det bekvämt och behagligt i hemmet.

Då fru Anna B—d ansett A. M. handla ovärdigt och förklenande för sin tjänarinna genom att undvara hennes hjälp, hvad skall då fru Anna B—d tänka om mig, som säger, att jag, så länge det är mig möjligt, vill undvara tjänarinna? Bäst att jag med ens tecknar mig
le'a Anna.

Emedan den första artikeln af mig lästes med så oblandadt nöje, kan jag ej underlåta att svara fru Anna B—d med några ord. Först — hvad kunde i denna A. M:s artikel framkalla löje? — Jag antager, att ingen af Iduns läsarinor, som inressera sig för frågan, är så oerfaren om hvad som är att göra i ett hem, att hon låter sig duffera af den idealiska frid och trefnad, som A. M. beskriver. Hvarje husmoder vet, att för att sköta ett hushåll fordras tåligt och tröget arbete t. o. m. med tjänarinor, och då förstår man, att detta får A. M. känna dagligen ännu mer. Men trefnaden består väl just i att få detta arbete, som jag eljes lägger min tid på att öfvervaka, utfördt utan slarf, utan intresselöshet och utan sura miner.

Finner en husmoder, hvilken äger förmåga att sköta sina tjänare med lugn, vänlighet och bestämdhet, så att de både hålla af och ha respekt för henne, en god och trogen tjänarinna, då är otvivelaktigt det bästa husskicket funnet. Men hur många af oss ha denna sällsynta gåfva i nog hög grad? Hur plågas vi ej af ett ovänligt ord, en missnöjd blick, och göra hellre själfva tjänarinnans arbete än att bedja henne därom. Hur svårt är det ej att påminna om en sak en, ja, tre och fyra gånger, och ändå är det »glömdt». Visserligen är det till stor del vårt eget fel, ty vi skulle ej vara så ömtåliga, utan en gång för alla säga ifrån, att så och så får ej ske. Detta ha vi ej mod till, och sällan inses felet af tjänarinnan, och att med vänlighet talas vid, det duger ej alltid. Att undantag gifvas, det vet jag af erfarenhet, men för det mesta tillhöra de »den gamla stammen».

Trots allt vill jag ej förklenna vårt tjänstfolk, ty jag tror det ligger i tiden att hvar och en vill vara sin egen, och denna sträfvan bör hvarje rätt-

vis kvinna respektera, men då blir det äfven en nödvändig sak, att vi alla hjälpa oss själfva. Därför kan jag inte annat än med tacksambhet läsa de råd och nya möjligheter, som påvisas oss af A. M.

Besparingen tror jag ej heller blifve stor, men det var inte så mycket fråga därom, vill jag minnas — trefnaden var hufvudsak för A. M. I fråga om mannen kan jag ej inse, att det skulle vara alldeles omöjligt för honom att hjälpa sin hustru med en kamin eller att borsta sina kläder själf, då man väl får antaga, att man och hustru gemensamt kommit öfverens om att vara-utan tjänarinna, och då ju mannen måste taga sin ringa andel af arbetet. Om man och hustru mera hjälptes åt med arbetet äfven inomhus, så tror jag att bådas bekvämlighet skulle bli större och behagligare att njuta. Hvad kaffekokning o. m. d. beträffar, så är det ej värdt att orda om, ty därför att A. M. funnit det lämpligt så, är det väl ej obligatoriskt för hvarje hem.

Liksom A. M. så småningom lärt sig att ställa det bekvämt och praktiskt, så får väl hvar och en göra, som beslutit sig för att bli »sin egen dräng». Låt därför ej A. M:s artikel se ut som en utopi — om vi ej alla kunna ställa det så idealiskt som det framställles, så hjälper det oss att ej känna oss så beroende af våra tjänarinor — n. b. vi svagare husmodrar, som fasa för att »säger ifrån» och som anse, att vänlighet ej »hjälper i alla fall».

Innehållsförteckning.

Johanna Strömberg; af Johan Nordling. (Med porträtt). — När ögonen brusto; poem af Fredrik Nylander. — Pjollerspråk; också en språkräga, af Erny. — Ett pris. — Iduns läkarartikler. I: Huden och dess vård; af dr Arvid Afzelius. — (Forts.). — Bellmans maka; några anteckningar med anledning af hundårsminnet, af Birger Schöldström. — De rysliga telefonsteana; några bittra erfarenheter af en kvinnlig telefonist. (Forts. och slut). — Ur notisboken. — Teater och musik. — Bakom grannesmors kulisser. — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linge.

Budrag mottagas med tacksamhet.

Charad.

Ifrån trädgårdslandet hörde jag, hur det mitt första gällt. Och jag såg, hur katten rörde sig försiktigt på det fält. Där mitt hela var planterad, Vandra där för ästad. Under ett mitt andra blad sägs en rätta altererad Skälftva under kattens blick. På en lös mitt tredje fick jag i hastigheten fatt, Slog den på den grymma katt, Som sägs springa öfvermattan. Räddad var den lilla rätten.

F. M. C.

Stjärngäta.

1 3 5 7 9 11 13
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
2 4 6 8 10 12 14

Sök 7 ord, insätt dem i de lodrätt gående rutraderna så, att hvarje ruta

erhåller en bokstaf. Orden äro: 1—2 en stad i Italien, 3—4 stad i Frankrike, 5—6 en stormvind på Eyreiska halfön, 7—8 stad i Preussen, 9—10 flod på Balkanhalfön, 11—12 turkisk provins, 13—14 ett folkslag. Äro orden rätt funna, bilda de med stjärnor försedda rutorna följande: 1—14 namn på en af de danska öarna, 13—2 en stad i Danmark.

Sigríd.

Aritmogryf.

1	1	2	16	3	4	16	5	1
2	6	3	7	4	8	9	5	10
3	11	12	13	3	1	14	10	16
4	23	6	12	15	16	12	6	3
5	2	17	3	11	5	6	12	17
6	17	1	1	18	19	20	7	6
7	16	21	6	5	1	22	16	3

Slutbokstäfverna bilda namnet på en europeisk stat, begynnelsebokstäfverna namnet på en stad i den samma.

1) Del af en fågel, 2) hvad mängen fattig kvinna har godt af, 3) befordrar renlighet, 4) hvad en två-åring är, 5) oredligt förfaringsätt, 6) hvad man ej gärna håller länge i handen, 7) man af stånd.

Bokstafgäta.

Följande bokstäfver och stafvelser, rätt sammansatta, bilda åtta ord, hvar af begynnelsebokstäfverna beteckna en berömd kartagisk hjälte och slutbokstäfverna en af Europas mest berömda furstar i detta århundrade.

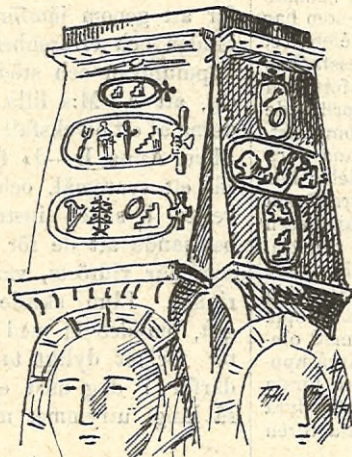
no, ne, ra, app, bo, hen, id, hy, ha,

re, m, mb, n, lo, alb, a, bo, gr, in, o, en, al, l.

Orden beteckna: 1) En af den grekiska mytologiens gudar, 2) stad i Spanien, 3) ett uttryck vid fiske, 4) berg, bekant ur bibeln, 5) annat namn på afgud, 6) bekant luftsegelare, 7) stad i Italien, 8) en af Wagners operor.

Anna.

Egyptiska hieroglyfer.

Begynnelsebokstäfverna till hvarje figur bilda de erforderliga konsonanterna. Vokalerna måste man själf taga reda på.

Otburgis.

Länkgäta.

Ur ett geografiskt namn får man, utan att omkasta bokstäfverna:

Ett käril hvari man mat serverar, Dock icke just vid gästabad. Pronomen som »han» prononcerar, Med särskildt tonfall, om sin brud. Ett litet ord, som man får höra Rätt ofta i förtrolig krets.

Hvad glad berör ett känsligt öra. Hvad mängen torn till nytta getts. Hvad som din väg ibland kan spärra. Ja, bädda dig i mulden ner. Hvad som kan dålig luft förvärva. Och som du skyr. Nu sägs ej mer.

S. L.

Sifferlogogryf.

- 5 7 8 1: I teologien.
- 3 6 7 8: I kyrkohistorien.
- 5 4 2: I filosofien.
- 7 1 2 3 6: I juridiken.
- 3 2 5 6 8: I zoologien.
- 5 4 3 7 8: I botaniken.
- 8 1 6 3 4 5: I matematiken.
- 8 1 2 5 3 4: I musiken.
- 3 5 7 1 2: I mytologien.
- 5 6 8 1: I diplomaten.

1 2 3 4 5 6 7 8: I litteraturhistorien.

Kalla K.

Lösningar.

Logogryfen: Vaggång; äm, vaggång, as, gagn, agg, ånga, vas, svan, svag, gång, svang, Wänga, gå, van, agn, väg, åsna, ås.

Charaden: Sömdryck.

Diamantgäta:

- M
- H A T
- H Ä R E T
- M A R K N A D
- T E N O R
- T A R
- D

Allegorien: Heliotropen.

Antigrammiten: Ed, del, dela, andel, sandel, Leksand.

PICOTS TVÄTTPULVER ›Lessive Phenix› { Klorfritt! Praktiskt! Billigt! 25 guldmaljer } Säljes i ½-, ¼- och 1/8-kilo-paket med beskrifning & hvarje paket. Representant för Sverige: Carl R. Matton, Stockholm. Talrika ombud i landsorten.